

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Επέτειος της Α' Οικουμενικής Συνόδου

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου](#)

Τό νέον ἔτος 2025 πού ἀνέτειλε ἔχει μιά ἰδιαιτερότητα, διότι θά ἑορτασθῇ ἡ ἐπέτειος τῶν 1.700 ἐτῶν ἀπό τήν σύγκληση τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου στήν Νίκαια τῆς Βιθυνίας τοῦ ἔτους 325 μ.Χ., ἡ ὁποία ἀντιμετώπισε τήν αἵρεση τοῦ Ἀρείου καί τῶν ὁμοφρόνων του οἱ ὁποῖοι ὑποστήριζαν ὅτι ὁ Χριστός δέν εἶναι Θεός, ἀλλά τό πρῶτο κτίσμα τῆς δημιουργίας. Ἔτσι, οἱ 318 Θεοφόροι Πατέρες συνέταξαν τά πρῶτα ἄρθρα τῆς πίστεως, τό λεγόμενο «Σύμβολον τῆς Πίστεως», τό γνωστό «Πιστεύω», τό ὁποῖο συμπληρώθηκε καί ὁλοκληρώθηκε ἀπό τήν Β' Οἰκουμενική Σύνοδο τοῦ ἔτους 381 στήν Κωνσταντινούπολη.

- Του [Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου](#)

Γι' αυτήν τήν επέτειο τῶν 1.700 ἐτῶν τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔγιναν καί θά γίνουν Θεολογικά Συνέδρια, θά γίνουν ὁμιλίες γιά νά παρουσιασθῇ ὅλο τό θεολογικό ἔργο της.

Μέ τήν εὐκαιρία αὐτήν θά ἤθελα νά παρουσιάσω τίς βασικές σκέψεις ἐνός κειμένου τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου τοῦ νέου Ὁμολογητοῦ, τοῦ γνωστοῦ Πόποβιτς, τό ὁποῖο συνέγραψε τό ἔτος 1925, δηλαδή πρὶν ἑκατό (100) χρόνια, ὅταν καί τότε ἐόρταζαν τήν επέτειο τῶν 1.600 ἐτῶν ἀπὸ τήν σύγκληση τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καί τό ὁποῖο εἶναι καί σήμερα ἐπὶκαιρο μέ τήν νέα επέτειο τῶν 1700 ἐτῶν.

Τό ἄρθρο φέρει τόν τίτλο «ἀπὸ τόν ἀρειανισμόν τοῦ Ἀρείου ἕως τόν νεώτερον εὐρωπαϊκόν ἀρειανισμόν». Σέ αὐτό διακρίνουμε δύο σημαντικά σημεῖα.

Τό πρῶτον ἀναφέρεται στήν αἵρεση τοῦ Ἀρείου, τήν ὁποία καταδίκασαν οἱ Θεοφόροι Πατέρες τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Γράφει ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος, ἀναφέροντας τόν λόγο ἐνός ξένου θεολόγου, τοῦ Newman τόν ὁποῖο ἀποδέχεται, ὅτι «ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι ὁ ἐπίσκοπος τῶν ἀρειανῶν». Αὐτό λέγεται ἀπὸ τήν ἄποψη ὅτι οἱ Ἀρειανοί ἔφθασαν στήν αἵρεση, χρησιμοποιώντας τήν ἀριστοτελική φιλοσοφία καί ὄχι τήν ἀποκαλυπτική θεολογία τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων.

Μέ αὐτόν τόν τρόπο, ὅπως γράφει, φιλοσοφώντας ὁ Ἄρειος, ὑπέπεσε σέ μεγαλύτερο ἁμάρτημα ἀπὸ τόν Νέρωνα, ἀφοῦ ὁ Νέρων ἀπέκτεινε τοὺς Μαθητές τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ὁ Ἄρειος ἤθελε νά ἀποκτείνῃ τόν Χριστό ὡς Θεό. Καί μάλιστα, ὁ Σατανᾶς «ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θεοκτόνου καί αὐτοκτόνου Ἰούδα εἰσῆλθεν εἰς τόν Ἄρειον, καί δι' οὐδενός ἄλλου ἐνήργει τόσον ὀλοκληρωτικῶς, ὅσον διὰ τοῦ Ἀρείου». Κανένας διωγμός δέν τάραξε τήν Ἐκκλησία «ὅσον ὁ ἀρειανισμός», διότι ὁ Ἄρειος ἐκδίωκε τόν Θεόν ἀπὸ τόν Χριστόν. Στήν πραγματικότητα ὁ ἀρειανισμός «εἶναι μιά ἀπόπειρα νά υἱοθετηθοῦν οἱ μέθοδοι καί τά μέσα τῆς κατὰ ἄνθρωπον φιλοσοφίας ὡς μέθοδοι καί τά μέσα τῆς Χριστογνωσίας καί Θεογνωσίας». Καί σημειώνει ἀφοπλιστικά: «Ὁ ἀρειανισμός εἶναι ἀνεστημένος παγανισμός, διότι σμικρύνει τόν Θεάνθρωπον Χριστόν εἰς τό ἐπίπεδον ἐνός ἡμιθέου».

Ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀντέδρασε σέ αὐτό τό γεγονός καί «δέν ἐδημιούργησε τίποτε τόν νέον, ἀλλ' ἀπλῶς ἐξέφρασε καί διετύπωσε τήν ἀρχαίαν πίστιν καί διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐφυλάττετο ἱερῶς καί ὁσίως ἐν τῇ χαρισματικῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Τό δεύτερον σημεῖο πού τονίζει ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος ὁ νέος Ὁμολογητής καί ἀφορᾷ τήν ἐποχή μας εἶναι ὅτι «ὁ Ἀρειανισμός δέν ἔχει ἀκόμη ταφῇ• σήμερον εἶναι

περισσότερον τῆς μόδας παρά ποτέ ἄλλοτε καί ἔχει διαδοθῇ περισσότερο ἀπό ἄλλοτε. Ἔχει διαχυθῇ ὡς ψυχὴ εἰς τό σῶμα τῆς συγχρόνου Εὐρώπης». Αὐτό φαίνεται στήν «κουλτούρα τῆς Εὐρώπης», διότι «ὅλα περιορίζονται εἰς τόν ἄνθρωπον καί μόνον, καί αὐτόν τόν Θεάνθρωπον Χριστόν ἔχουν σμικρύνει εἰς τά πλαίσια τοῦ ἀνθρώπου. Μέ τήν ζύμην τοῦ ἀρειανισμοῦ ἔχει ζυμωθῇ καί ἡ φιλοσοφία τῆς Εὐρώπης, καί ἡ ἐπιστήμη της καί ὁ πολιτισμός της, καί ἐν μέρει ἡ θρησκεία της».

Γιά νά ὑποστηρίξη αὐτό τό γεγονός ἀναφέρει τά διάφορα φιλοσοφικά συστήματα, τήν «εὐρωπαϊκὴ ἐπιστήμη», τόν «Προτεσταντισμόν», τόν «Παπισμόν», τούς διανοούμενους, οἱ ὁποῖοι λένε συχνά ὅτι «ὁ Χριστός εἶναι ἓνας μέγας ἄνθρωπος, σοφός ἄνθρωπος, ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος, ἀλλ' ὅπωςδήποτε ὄχι Θεός». Αὐτά συνιστοῦν ἓναν ἀρειανισμόν, ἀκόμη καί «ἡ σύγχρονη εὐρωπαϊκὴ σχετικοκρατία ἀκολουθεῖ τόν ἀρειανισμόν».

Τό συμπέρασμά του εἶναι ὅτι τήν τότε ἐπέτειο τῶν 1.600 ἐτῶν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐορτάζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς «τήν νίκην τῆς καθολικῆς πίστεως ἐπὶ τοῦ ὑπερηφάνου ἀτομικοῦ νοῦ, τήν νίκην τοῦ Θεανθρώπου ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου». Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία «δέν ἀλλάσσει τήν πίστιν της καί τά μέσα τοῦ ἀγῶνος της ἐναντίον τοῦ ἀρειανισμοῦ. Ὅπως ἐνίκησε τόν παλαιόν ἀρειανισμόν, οὕτω νικᾷ καί κάθε ἀρειανισμόν, καί τόν σύγχρονον ἀρειανισμόν». Αὐτό τό κάνει «μέ τήν ἀποστολικήν καί ἀγίαν καθολικὴν πίστιν της, μέ τήν ἐκ Θεοῦ δοθεῖσαν ἀγιοπατερικὴν πανοπλίαν-τήν καθολικότητα».

Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ «ὀρθόδοξος ἄνθρωπος» «καθολικοποιεῖ τόν ἑαυτόν του», δηλαδή τόν ὀλοκληρώνει μέ τήν ἐν Χάριτι ἄσκησιν καί τά Μυστήρια, μεταμορφώνει τήν καρδιά μέ τήν προσευχή, τόν νοῦ μέ τήν ταπεινοφροσύνη, τήν θέλησιν μέ τήν φιλόχριστη ἀγάπην πού ἀποδιώκει τήν φιλαυτία, τήν σκέψιν του ὅταν τήν βαπτίσῃ στά διαυγῆ ὕδατα τῆς αἰωνιότητος καί τῆς Θεανθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ, τό πνεῦμα του ὅταν τό βυθίσῃ στά βάθη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τήν προσωπικότητά του ὅταν ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἐνσωματωθῇ στό ἅγιον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅταν γίνῃ σύσσωμος Χριστοῦ, «ὅταν ὅλος ἐκκλησιοποιηθῇ, ὅταν ὅλος ὀρθοδοξοποιηθῇ». Καταλήγει ὅτι αὕτη εἶναι «ἡ μοναδικὴ ὁδός. Ἄλλη δέν ὑπάρχει».

Ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος ὁ νέος εἶχε σπουδάσει τήν παιδείαν τῆς Εὐρώπης, στὸν δικό της χῶρον, καί γνώριζε ὅλη τήν πορεία της ὅπως γράφει σέ ἄλλο κείμενό του, ἀπὸ τόν «φυσικὸ ἄνθρωπον τοῦ Ρουσσώ» στήν «αἰσθησιαρχικὴ φιλοσοφία τοῦ Λοκ καί τοῦ Χιούμ», «τήν ὀρθολογιστικὴν φιλοσοφία» τοῦ Ντεκάρτ καί τοῦ Κάντ, τήν «βουλησιοκρατία» τοῦ Σοπενχάουερ καί τοῦ Στήνερ, τόν «ὑπεράνθρωπον» τοῦ Νίτσε καί τήν κάληξιν της στήν ἴδια τήν «αὐτοκτονία» τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔτσι ἀπό «τό ἔμβριον τοῦ Ρουσσώ, ὁ οὐμανιστικός ἄνθρωπος ἐξελίχθη εἰς τόν ὑπεράνθρωπον» τοῦ Νίτσε καί ἀπό ἐκεῖ ἔφθασε στόν ὑπαρξισμό τοῦ Σάρτρ καί στόν «ἀποθεοποιημένον καί ἀποψυχωμένον ἄνθρωπον-ρομπότ», τό ὁποῖο ρομπότ «δέν ἀναγνωρίζει τόν Θεόν καί τήν ψυχήν». Ἔτσι ἡ Εὐρώπη μεταβλήθηκε «εἰς ἐργαστήριον ρομπότ» πού ἀποτελεῖ μιά αὐτοκτονία τοῦ ἀνθρώπου, «καί ἡ αὐτοκτονία (τοῦ ἀνθρώπου) εἶναι ὁ ἀναπόφευκτος ἀκόλουθος τῆς Θεοκτονίας».

Ἡ φωνή τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου γιά τήν ἐπέτειο τῶν 1.600 ἐτῶν τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πού ἐορτάστηκε στήν ἐποχή του, πρὶν 100 χρόνια, τό ἔτος 1925, εἶναι προφητική καί γιά τήν ἐπέτειο τῶν 1.700 ἐτῶν ἀπό τήν σύγκληση τῆς Μεγάλης αὐτῆς Συνόδου, πού ἐορτάζουμε ἐφέτος, τό ἔτος 2025.

Καί σήμερα χρειαζόμαστε τέτοιες προφητικές φωνές, διότι παντοῦ κυριαρχεῖ ὁ ὀρθολογισμός καί στήν πίστη, ὁ συγκρητισμός στήν θεολογία, ὁ ὑποβιβασμός τοῦ μυστηρίου, ὁ ἄθεος ἀνθρωπισμός, ἡ κατάβαση τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ στά κατώτατα ἀνθρώπινα μέτρα, ἡ θεοποίηση τῶν παθῶν, ἡ παραθεώρηση τῆς ἀσκητικῆς μεθόδου γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀλλοίωση τῆς θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἀποκαλύφθηκε ἀπό τόν Θεό στούς Προφῆτες, Ἀποστόλους, Πατέρες καί Ἁγίους καί διαφυλάσσεται ὡς ἀτίμητος θησαυρός μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ἀκριβῶς, γι' αὐτόν τόν λόγο πρέπει νά παραμείνουμε πιστοί στίς ἀποφάσεις τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί τῶν μετέπειτα Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί μέ αὐτήν νά κρίνουμε τά σύγχρονα ποικιλόμορφα ρεύματα τῆς θεολογίας καί τῆς φιλοσοφίας.